

Πηγή: ΤΑ ΝΕΑ
ΣΑΒΒΑΤΟΚΥΡΙΑΚΟ

Σελ.: 77

Ημερομηνία έκδοσης: 25-04-2020

Επιφάνεια: 530.67 cm²

Αρθρογράφος:

Κυκλοφορία: 24590

Θέματα: ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΜΕΤΑΙΧΜΙΟ

Ανί Ερνό

Πατέρες και κόρες

Το αυτοβιογραφικό αφήγημα «Ο τόπος» της γαλλίδας συγγραφέως για τη σχέση με τον πατέρα της

ΓΡΑΦΕΙ Η ΒΑΣΙΛΙΚΗ ΣΟΥΛΑΔΑΚΗ

Ηταν το 1974 όταν η γαλλίδα συγγραφέας Ανί Ερνό δημοσίευσε το πρώτο της βιβλίο, «Les Armoires vides», αποκαλύπτοντας ιδιωτικές της στιγμές όπως η έκτρωση που είχε κάνει σε νεαρή ηλικία. Αν και το βιβλίο κυκλοφορούσε 25 χρόνια μετά το θρυλικό έργο αναφοράς του φεμινιστικού κινήματος, «Δεύτερο φύλο», της Σιμόν Ντε Μπουάρ, η γαλλική κοινωνία εν πολλοίς παρέμενε υποκριτική σε σχέση με τα σεξουαλικά και αναπαραγωγικά δικαιώματα των γυναικών. Αυτή η τολμηρότητα βοήθησε να καθιερωθεί η Ερνό ως συγγραφέας για την ευθύτητα και την ειλικρίνειά της. Έχει βραβευθεί πολλές φορές για τα βιβλία της, συμπεριλαμβανομένου και του βραβείου Μαργκερίτ Γιουρσενάρ το 2017 για το συνολικό της έργο.

Θεωρείται ότι το περιβάλλον των παιδικών της χρόνων καθόρισε το συγγραφικό της ύφος και με αυτήν την έννοια είναι ουσιώδης ή αναφορά κάποιων βιογραφικών στοιχείων.

Η Ερνό γεννήθηκε το 1940 σε μια μικρή πόλη της Νορμανδίας. Οι γονείς της διατηρούσαν ένα καφέ-παντοπωλείο σε μια από τις πιο φτωχές περιοχές της πόλης, ενώ πριν από αυτό είχαν εργαστεί και οι δυο σε τοπικά εργοστάσια. Άνθρωποι φτωχοί που επιθυμούσαν να ξεφύγει το παιδί από τη δική τους μοίρα, βοηθώντας το να αλλάξει κοινωνικό καθεστώς και να καταξιώθει κοινωνικά. Αυτός είναι και ο λόγος που απέκτησαν ένα παιδί μόνο, και το έστειλαν σε ιδιωτικό Καθολικό σχολείο.

Το σχολείο ήταν ο χώρος στον οποίο η Ερνό ήρθε για πρώτη φορά αντιμέτωπη με την αστική τάξη και τις κοινωνικές διαφορές. Εκείνο το περιβάλλον προκάλεσε τόσο τη ρήξη με την κοινωνική τάξη από την οποία προερχόταν όσο και με τους γονείς της. Εδώ θα πρέπει να σημειώσουμε ότι αν και το γαλλικό εκπαιδευτικό σύστημα, εξασφάλισε σε μεγάλο βαθμό την κοινωνική κινητικότητα, σε μια γαλλική κοινωνία με έντονα ταξικά χαρακτηριστικά, απέχει κατά πολύ ακόμη και σήμερα να θεωρείται ισοτίμο για όλους.

Οι λίγοι που καταφέρνουν να ξεφύγουν από τη φτώχεια τους και να πετύχουν στο πλαίσιο του εκπαιδευτικού συστήματος, σπάνια ασκούν κριτική και πιο σπάνια αποκαλύπτουν τις στρεβλώσεις και τις ανισότητες που συντηρεί. Με αυτήν την έννοια,

η Ερνό ξεχωρίζει. Κατάφερε να ανέλθει κοινωνικά, εξελίχθηκε σε μια από τις πιο πολυδιαβασμένες και αγαπημένες συγγραφείς της Γαλλίας χωρίς να ξεχάσει, χωρίς να απαρνηθεί το παρελθόν της στο οποίο επιστρέφει συνεχώς στα βιβλία της.

Κόρη και πατέρας

Στον «Τόπο», που έχει βραβευθεί το 1984 με το Renaudot και πρωτοκυκλοφόρησε το 1985 με τον τίτλο «Η θέση» από τον Χατζηνικολή, η Ερνό αναπαριστά μέσω της αφήγησης τη ζωή του πατέρα της εκθέτοντας πραγματικά περιστατικά όπως ακριβώς τα βίωσε, αποφεύγοντας τη μυθοπλασία. Γράφει για όσα συνδέουν αλλά και απομακρύνουν τους πατεράδες από τις κόρες αναλύοντας τι σημαίνει να χάνεις έναν γονιό, τα παιχνίδια που παίζει η μνήμη, τη σταδιακή αποξένωση ανάμεσα σε άτομα διαφορετικών γενιών και κοινωνικών τάξεων. Καθώς περιγράφει τη ζωή του πατέρα της, συμβολίζονται με τον πρόσφατο θάνατό του και με ό,τι εκείνος της κληροδότησε το οποίο, όπως η ίδια λέει, «αναγκάστηκα να αποχωριστώ όταν μπήκα στον κόσμο των μορφωμένων αστών». Η ίδια μάλιστα έχει περιγράψει αυτό το βιβλίο όπως και τα επόμενα, «Une femme», «La honte» (ελλ. «Ντροπή», εκδ. Χατζηνικολή, μτφ. Θεμιστοκλής Σιδέρης, 2004) ως αυτό-κοινωνιοβιογραφικά. Όπως τα περισσότερα βιβλία της έτσι και ο «Τόπος» κινείται μεταξύ βιογραφίας, λογοτεχνίας και κοινωνιολογίας. Μια αφήγηση ζωής μέσα στην οποία συνυπάρχουν η ανάγκη αυτοανάλυσης της συγγραφέως και η βιογραφία του πατέρα της. Είναι ο κοινός τόπος που μοιράζονται πατέρας και κόρη. Η Ερνό για άλλη μια φορά μετατρέπει το προσωπικό και ιδιωτικό σε συλλογικό. Διότι οι βιογραφίες των ανθρώπων δεν υπάρχουν εν κενώ αλλά είναι αποτέλεσμα της κοινωνικής τάξης, του φύλου, της ιστορίας. Υπερβαίνουν την προσωπική εμπειρία. Μέσα από την αφήγηση ο αναγνώστης μπορεί να δει τον εαυτό του, να ταυτιστεί, να προβληματιστεί, να λυτρωθεί. Τα προσωπικά βιώματα της Ερνό γίνονται η φωνή όλων όσα δεν ακούγονται ποτέ.

Νέοι γάλλοι συγγραφείς όπως ο Εντουάρ Λουί («Ιστορία της βίας», εκδ. Αντίποδες, 2019, μτφ. Στέλλα Ζουμπουλάκη, «Να τελειώσουμε με τον Εντύ Μπλεγκέλ», εκδ. Μιχάλης Αρβανίτης, Αντίποδες, 2018) φαίνεται να έχουν επηρεαστεί από το ύφος της Ερνό. Αυτά τα δύο αυτοβιογραφικά μυθιστορήματα συνδυάζουν τη λογοτεχνική αφήγηση με την κοινωνιολογική ανάλυση αναδεικνύοντας την εξαθλίωση των λαϊκών στρωμάτων και την κοινωνική ντροπή.

Annie Ernaux
Ο ΤΟΠΟΣ

Μτφ. Ρίτα Κολαφίν
Μεταίχμιο, 2020,
σελ. 112
Τιμή 6,99 ευρώ
(ebook)